مقالاتی که در این صفحه منتشر می‌شود، از مهم‌ترین منابع خارجی درباره مجموعه موضوعات مرتبط با ایران یا دیگر تحولات و رویدادهای مهم جهان گزینش شده است. هدف اصلی از انتشار این مقالات، ارائه مستقیم و بی‌واسطه مهم‌ترین تحلیل‌ها در حوزه‌های راهبردی به تحلیلگران فارسی‌زبان است. کاملا روشن است که تحلیل‌های مندرج در این مقالات موضع روزنامه «وطن امروز» نیست. شاید در بسیاری از موارد «وطن امروز» دیدگاهی اساسا متفاوت داشته باشد و حتی در بقیه صفحات روزنامه به نقد آنها بپردازد.

همچنین بدیهی است در برخی از این مقالات رسانه برای رسیدن به نتایج دلخواه خود و عملیات روانی روی مخاطب هدف، تعمداً اطلاعات غلط و تحلیل‌های جهت‌دار گنجانده است.

مطالعه مستمر این مقالات این امکان را به خواننده خواهد داد با ذهنیت‌های راهبردی غرب درباره ایران یا دیگر تحولات مهم جهان آشنا شود.

ائتلاف‌های متزلزل برای مبارزه با داعش در عراق

AP

ویوین سلامه: شبه‌نظامیان عرب شیعه به منظور کمک بــه نیروهای کرد برای مبارزه با گروه داعش وارد منطقه کرکوک در شــمال عراق شــده‌اند ولــی ائتلاف شکننده آنها می‌تواند یک مناقشه بسیار قدیمی‌تر را بر سر این منطقه نفتخیز احیا کند و کردهــای عمدتا خودمختار را در برابر دولت تحت کنترل اعراب در بغداد قرار دهد.

در سراســر عراق، پیشروی سریع افراط‌گرایان داعش در یک سال گذشــته، رقبای قدیمی را وارد ائتلاف‌هایی از روی اکراه کرده اســت. این نبرد مشترک می‌تواند به مرور زمان به عراقی‌ها برای دستیابی به حس وحدت ملی کمک کند ولی این همچنین می‌تواند بر مناقشاتی سرپوش بگذارد که اگر تهدیدها فروکش کند ممکن است سر باز کند.

■ کردها و شیعیان

شبه‌نظامیان عرب شیعه که رسما به‌عنوان نیروهای بسیج مردمی شناخته می‌شــوند، در برخی درگیری‌ها، با نیروهای پیشمرگ کرد همکاری کرده‌اند. در ماه آگوســت محاصره شهر عمدتا شیعه‌نشین «آمرلی» را در شمال عراق شکستند و به تازگی، ستیزه‌جویان داعش را از یک رشــته شهرها در اســتان دیاله واقع در شمال شرقی بغداد بیرون کردند.

با این حال، کرکوک متفاوت اســت. درست چند روز پس از آنکه داعش ماه ژوئن گذشــته در شمال عراق پیشروی کرد، نیروهای کرد کنترل این شهر را در دست گرفتند و هدف قدیمی آنها برای الحاق این شهر و مناطق همجوار آن به منطقه نیمه‌خودمختار خود قابل دستیابی به نظر می‌آمد ولی اعراب و ترکمن‌های این شــهر و همچنین بغداد همواره با چنین سناریویی مخالفت کرده‌اند.

فعلا مبارزان شــیعه برای مبارزه با داعش دســت به دست کردها داده‌اند. این گروه، دشمن مرگبار هر دوی آنهاست ولی اگر شبه‌نظامیان مورد حمایت ایران جای پایی در منطقه پیدا کنند، می‌توانند یک روز به بغداد کمک کنند آن را بازپس بگیرد.

«مســعود بارزانی»، رئیس منطقه کردســتان با اشــاره به چنین نگرانی‌هایی، اعلام کرد فقط نیروهای پیشــمرگ می‌توانند در شهر کرکوک فعالیت کنند اما در جواب وی، «هادی العامری» فرمانده ارشد شبه‌نظامیان شیعه، در گفت‌وگو با یک کانال تلویزیونی کرد اعلام کرد نیروهای وی «قادر هستند اگر لازم باشد، همه جا بروند».

■ آمریکا و ایران

در حالــی که آمریکا ائتلافــی برای کمک به نیروهــای عراقی با اســتفاده از حملات هوایی تشکیل داده، ایران، همسایه بانفوذ بغداد، شبه‌نظامیان شیعه را در میدان نبرد سازماندهی و از آنها حمایت کرده است. همچنین گمان می‌رود دو طرف به نیروهای کرد کمک می‌کنند. عراق از دریافت کمک از هر دو کشور استقبال کرده ولی ممکن است به داخل یک جنگ نیابتی در سراسر منطقه کشیده شود که می‌تواند ایران را در برابر آمریکا و متحدان این کشور در خلیج فارس قرار دهد.

به‌رغم اینکه واشــنگتن و تهران، هر دو، داعش را به‌عنوان یک تهدید منطقه‌ای قلمداد می‌کنند ولی آنها درباره جنگ در ســوریه جایی که ایران یکی از حامیان مهم بشار اسد، رئیس‌جمهور آن کشور است، بشدت اختلاف دارند. همچنین مدت‌هاست آنها بر ســر برنامه هسته‌ای مورد مناقشه ایران و همچنین دشمنی این کشور با اسرائیل و حمایتش از گروه‌های مبــارزه همچون حزب‌الله و حمــاس اختلاف دارند. آمریــکا و ایــران تاکید دارند فعالیت‌های خــود را در عراق هماهنگ نمی‌کنند.

■ دولت و سنی‌ها

تقریبــا همه اتفاق نظر دارند تنها راه برای شکســت دادن داعش، گردهم آوردن قبایل و شبه‌نظامیان در منطقه سنی‌نشین به منظور قیام علیه این گروه است. این فرمول برای دوره‌ای که در سال ۲۰۰۶ آغاز شد و سنی‌ها با نیروهای آمریکایی برای بیرون کردن القاعده در عراق متحد شدند، موثر بود. القاعده در عراق، شکل اولیه داعش بود.

این بار، اوضاع دشــوارتر خواهد بود. بسیاری از قبایل سنی که در شوراهای بیداری مشارکت داشــتند، احساس می‌کنند دولت تحت کنترل شیعیان بعدا به آنها خیانت کرد و پس از خروج آمریکایی‌ها، به آنها بی‌توجهی کرد. آنها همچنین بی‌اعتمادی شدیدی به شبه‌نظامیان شیعه دارند که به گفته گروه‌های حامی حقوق بشر، غیرنظامیان سنی را به وحشــت انداخته‌اند. از ســوی دیگر، داعش به‌عنوان هشــداری بی‌رحمانــه به دیگــران، آنهایی را که با این گــروه مخالفت کرده‌اند، بشــدت مجازات و ده‌ها مرد، زن و کودک را از قبایل سرکش قتل‌عام کرده اســت. «حیدر العبادی» نخســت‌وزیر عراق پس از حاکمیت اختلاف‌برانگیز «نوری مالکی» نخست‌وزیر سابق این کشور، با تلاش برای نزدیک شدن به سنی‌ها، خواستار ایجاد یک نیروی جدید گارد ملی مشابه شوراهای بیداری شده است.

■ کردهای عراقی و کردهای غیرعراقی

کردها به متحدترین و منضبط‌ترین نیرو در مبارزه با داعش تبدیل شــده‌اند ولی بین آنها، اختلافاتی وجود دارد که می‌تواند نبرد آنها را تضعیف کند.

شبه‌نظامیان کرد از حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) مستقر در ترکیه و یگان‌های مدافع خلق (ی.پ.گ) مستقر در سوریه وارد عراق شــده‌اند و خارج شهر «سنجار» در شمال این کشور، تجمع کرده‌اند؛ این شهر به‌رغم چندین ماه حملات هوایی شدید، همچنان در دست ستیزه‌جویان داعش است.

از زمان حاکمیت صدام، پیشمرگ‌های کرد متحد نزدیک آمریکا بوده‌اند ولی پ.ک.ک یک نبرد طولانی‌مدت و خونبار علیه ترکیه، متحد ناتو، انجام داد و واشــنگتن، این گروه را به‌عنوان یک گروه تروریستی قلمداد می‌کند. از سوی دیگر، ی.پ.گ برخلاف خواست کردهای عراق، ســنجار و مناطق همجوار آن را به‌عنوان بخشــی از «روژاوا»، منطقه خودخوانده کردها در شمال سوریه قلمداد می‌کند.

آسوشیتدپرس

ایران چگونه در زمینه مسأله هسته‌ای‌اش تصمیم می‌گیرد؟

ALMONITOR

محمدعلی شعبانی: همزمان با نزدیک شدن ایران و قدرت‌های جهانی به مهلت تعیین‌شده برای دستیابی به توافق جامع هسته‌ای، اینکه تهران چگونه در زمینه مسائل هسته‌ای تصمیم می‌گیرد، بحث و سردرگمی ایجاد کرده است. خبرگزاری نیمه‌رسمی مهر، چهارم فوریه / پانزدهم بهمن، گزارش داد «کمیته هسته‌ای تشکیل جلسه نمی‌دهد». کمیته هسته‌ای زیر نظر شورای‌عالی امنیت ملی که جزو نهادهای تصمیم‌گیری در ایران است، فعالیت نمی‌کند.

[illegible]

المانیتور

بن‌بست در تحقیقات آژانس درباره پژوهش‌های ادعایی ایران

جــورج جان: دیدبان هسته‌ای سازمان ملل روز پنجشنبه از بروز بن‌بســت در تحقیقات این نهاد درباره این ادعاها که ایران درباره سلاح‌های هسته‌ای پژوهش کرده است، خبر داد. این اعلام، امیدها را برای اینکه تهران و ۶ قدرت جهانی بتوانند تا زمان ضرب‌الاجل ماه ژوئن خود به یک توافق کامل هــسته‌ای دســت یابند بیشتر کاهش می‌دهد. آمریکا و ۵ قدرت جهانی دیگر تاکید دارند تهران باید به‌طور کامل با تحقیقات آژانس بین‌المللی انرژی اتمی سازمان ملل برای حصول هرگونه توافق هسته‌ای که رفع کامل تحریم‌های اعمال‌شده علیه ایران را تضمین کند، همکاری کند. براساس یک گزارش محرمانه که آسوشیتدپرس به نسخه‌ای از آن دست یافته، ایران درباره این ادعاها «هنوز هیچ توضیحی ارائه نکرده است».

آژانــس همچنین گفته اســت ایران در همــان زمانی که به مذاکرات برای حصول یک توافق هسته‌ای درازمدت ادامه می‌دهد، تعهداتــش را برای اجــرای محدودیت‌های موقت در فعالیت‌های هسته‌ای‌اش رعایت می‌کند.

ایران یک ســال قبل موافقت کرد با آژانس همکاری کند اما این تحقیقات همانند تحقیقات پیشــین ســریعا به علت اصرار تهران مبتنی بر اینکه هرگز نه خواســته و نه برای دست یافتن به سلاح‌های هســته‌ای تلاش کرده است و هرگونه مدرکی در این ارتباط ساختگی است، به حال تعلیق درآمده است.

دیپلمات‌ها به آسوشیتدپرس گفته‌اند اگر تا ماه ژوئن توافقی حاصل شود که برنامه غنی‌سازی اورانیوم ایران و سایر فعالیت‌هایی را که می‌توان از آنها برای ساخت سلاح‌های هسته‌ای استفاده کرد مهار کند، واشنگتن مایل است تحقیقات آژانس تمدید شود. آنها می‌گوینــد آمریکا یک محدودیت زمانــی درباره چنین تمدیدی اعمال خواهد کرد و بخشی از تحریم‌ها علیه تهران را تا زمانی که آژانس حکم نهایی خود را اعلام نکند برقرار نگه خواهد داشت. با ایــن حال این امر نه تندروهایی در ایران را که خواهان رفع کامل تحریم‌ها هستند راضی خواهد کرد و نه منتقدان در کنگره آمریکا را که نگرانند توافقی حاصل شود که فلج کردن کامل توانایی ایران برای ساخت بمب اتم در آن لحاظ نشده باشد.

در حالی که ایران هیچ نشانه‌ای از اینکه آماده همکاری است از خود نشان نداده است، جامعه بین‌المللی احتمالا مجبور خواهد شد تحقیقات خود را که صرفا براساس گزارش‌های اطلاعاتی آمریکا، اسرائیل و سازوکارهای آنها برای جمع‌آوری اطلاعات است، تمدید کند. یک دیپلمات ارشــد گفت: «یوکیا آمانو، مدیرکل آژانس در نظر دارد بزودی به امید پیشبرد مذاکرات با محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایــران ملاقات کند». این دیپلمات به این علت که مجاز به فاش کردن این خبر نبود، خواست نامش فاش نشود.

خبرگزاری آسوشیتدپرس

تغییرات در جغرافیای سیاسی منطقه

ידיעות אחרונות

تحولات خاورمیانه از جمله بحران سوریه، نظام سیاسی و روابط کشــورهای عربــی را برهم زده اســت، به گونه‌ای کــه اکنون برخی متحدان عربی ســابق برای تامین منافع منطقه‌ای خــود رودرروی یکدیگر قــرار گرفته‌اند. «خالد العطیه» وزیر خارجه قطر در گفت‌وگوی روز پنجشنبه خود با روزنامه الحیات- روزنامه معروف پان‌عربیسم- از حزب‌الله لبنان برای کشتن و آواره کردن شهروندان سوری و همراهی با رژیم بشــار اسد، رئیس‌جمهور سوریه بشدت انتقاد کرد. این اظهارنظر نشان می‌دهد چگونه مناقشه سوریه اتحادها و روابط سیاسی سنتی را در کشورهای عربی دوباره ترسیم کرده است. در مناقشه ســوریه، حزب‌الله لبنان- یک گروه شیعه- در مقابل کشورهای ثروتمند سنی- که به شورشیان سوریه و نیز حماس در فلسطین کمک مالی می‌کنند و در عین حال رابطه خوبی نیز با آمریکا دارند- قرار گرفته است.

العطیه گفــت: «پیش از آغاز بحران ســوریه، از نظر ما حزب‌الله حزب مقاومت بود». وی در این اظهارنظر نشــان می‌دهد چگونه حزب‌الله مشروعیت و محبوبیت خود را در میان کشورهای اسلامی به خاطر مقابله با اسرائیل، پس از حمایت از اسد از دست داده است.

وزیــر خارجه قطر با اشــاره بــه جنــگ دوم لبنان در ســال ۲۰۰۶ ادعا کرد حزب‌الله با حمایت از بشــار اسد به ســوریه توهین کرد. العطیه گفت: «سوریه در سال ۲۰۰۶ آوارگان حزب‌الله را پذیرفت. ســوریه به آنها خوشامد گفت و از آنها حمایت کرد اما در زمان انقلاب ســوریه، حزب‌الله با حمایت از اســد مردم سوریه را کشت و آنها را آواره کرد. به این علت اســت که با حــزب‌الله مخالفیم». قطر یکی از کشورهای قدرتمند حوزه خلیج‌فارس است که به تازگی با مصر تنش پیدا کرده اســت. پــس از حمله هوایی مصر به لیبی پس از اقدام داعش در ســر بریدن ۲۱ شهروند قبطی مصری، تنش‌های میان قطــر و مصر افزایش یافت. روابط میــان دوحه و قاهــره به خاطر حمایت دوحــه از «محمد مرسی»، رئیس‌جمهور سابق مصر- که ژوئیه ۲۰۱۳ ارتش وی را برکنار کرد- تیره شــده بود. این در حالی اســت که کشــورهای عضو شــورای همکاری خلیج‌فــارس از جمله عربستان سعودی، امارات عربی متحده و کویت از حامیان مالی اصلی دولت «عبدالفتاح السیسی»، رئیس‌جمهور مصر، زمانی که وی روی کار آمد به او وعده دادند ۱۲ میلیارد دلار کمک مالی خواهند کرد. اختلافات میان قطر و مصر باعث شده بود سال گذشــته قطر با همسایگان عربی خود مثل عربستان و امارات دچار اختلاف شود.

یدیعوت آحارونوت

زمینگیر شدن داعش در سوریه و نزاع درونی میان جنگجویان خارجی آن

در حالی که داعش ســعی دارد با گسترش قلمرو خود در سراســر خاورمیانه ریشه بدواند، در سوریه که بخشی از آن را تحت کنترل دارد، در جنگ با چند دشمن در چند جبهه از پیشروی بازداشــته شده یا حتی در برخی جبهه‌ها شکست خورده است.

نشانه‌های تنش و جنگ قدرت در میان رده‌های مختلف جنگجویان خارجی در درون این گروه به خوبی مشهود است. این افراطیون همچنان یک نیروی مخوفند و حدود یک‌سوم خاک عراق و ســوریه را کامــلا تحت کنترل دارند اما به نظر می‌رســد برای اولین بار از ســال گذشته که وارد سوریه شد، در این کشــور در موضع تدافعی قرار گرفته است و طی چند مــاه حملات هوایی ائتلاف تحت رهبری آمریکا و جناح‌های مختلف در جنگ زمینی، متحمل لطمات سنگینی شده است.

«لینا خطیب» مدیر مرکز خاورمیانه‌ای بنیاد کارنگی در بیــروت گفت: «آنها با چالش‌های جدیدی مواجهند که قبلا وجود نداشــت». نیروهای کرد با بیرون راندن داعش از شهر مرزی کوبانی در شمال سوریه طی ماه گذشته سنگین‌ترین ضربــه را به آن وارد کردند. از آن زمان، به گفته فرماندهان و فعالان کرد از جمله دیدبان حقوق بشــر سوریه مستقر در انگلیس، شورشیان سوری میانه‌رو به نیروهای کرد پیوسته و حدود ۲۱۵ روستا را در همان ناحیه آزاد کردند.

این پیروزی‌ها خطــوط تدارکی بین غربی‌ترین مقرهای داعش در اســتان حلب و سرزمین اصلی تحت کنترل آن را در شــرق سوریه مختل ساخته اســت. اکنون انتظار می‌رود نیروهای شورشــی کرد جنــگ را به برخــی از آن مقرها از جمله یک گذرگاه مرزی با ترکیه بکشانند که یک معبر اصلی تجارت برای افراطیون اســت. گروه افراطی موسوم به داعش همچنین درگیر جنگی پرهزینه با نیروهای دولت بشار اسد رئیس‌جمهور ســوریه است. این گروه در نبرد با ارتش سوریه در نزدیکی پایگاه هوایی دیرالزور که آخرین مقر نظامی عمده سوریه در آن استان شرقی است، ضرباتی متحمل شد و حمله ماه گذشته‌اش برای تصرف آن پایگاه ناموفق بود.

هنوز خیلی زود است این تغییرات را یک نقطه‌عطف بنامیم اما تحولات اخیر نشان از موفقیت تدریجی تلاش‌ها ضد این گروه است که زمانی با تصرف سرزمین‌هایی از شمال سوریه تا حومه بغداد، پایتخت عراق شکست‌ناپذیر به نظر می‌رسید.

در عراق ترکیبی از حملات هوایی ائتلاف، نیروهای کرد، شبه‌نظامیان شیعه و نیروهای عراقی منجر به عقب راندن این گروه تا حاشیه سرزمین‌های تحت کنترل آن شده است.

اما شبه‌نظامیان داعش، این هفته توانستند برای اولین بار ظرف چند ماه سرزمین جدیدی را به تصرف درآورند. حضور وابسته‌های این گروه در لیبی نیز نگرانی‌های جدیدی را ایجاد کرده است.

اما برخی منابع آگاه اخیرا از نزاع بین شبه‌نظامیان چچنی و ازبک در درون داعش خبر داده‌اند که به کشته شدن حداقل ۲ عضو ارشد این گروه انجامید. به گفته آنها، جنگ طولانی برای تصرف کوبانی منجر به تنش‌های زیادی در درون داعش شد و جنگجویان با متهم کردن یکدیگر به خیانت در نهایت وارد نزاع می‌شدند. چند تن از دیگر فعالان نیز درگیری‌های اخیر در میان جناح‌هایی با ملیت‌های متفاوت در درون داعش را تایید کردند. به گفته آنها، این نزاع‌ها در مواردی بر سر مسائل مالی و اجرایی است و چند شبه‌نظامی که مشکوک به جاسوسی یا تلاش برای فرار بودند، اعدام شدند. در حالی که خارجیانی از سراسر جهان به داعش پیوسته‌اند، بسیاری از نیروهای جدید دچار ســرخوردگی شده و این گروه را ترک کرده‌اند یا سعی در فرار دارند. آنها پی برده‌اند زندگی در میان داعش بســیار متفاوت و خشــن‌تر از آن چیزی است که انتظار داشتند. به گزارش دیده‌بان حقوق بشر سوریه، این گروه شبه‌نظامی بیش از ۱۲۰ تن از اعضای خود را طی ۶ ماه گذشــته اعدام کرده است که اکثر آنها جنگجویان خارجی‌ای بودند که امید داشتند به کشورشان بازگردند.

«فیصل عیتانی»، عضو شورای آتلانتیک می‌گوید: «برای داعش پیشرفت‌های زمینی چشــمگیر بسیار دشوارتر شده اســت اما این گــروه در مقرهای خود بــا هیچ چالش جدی مواجه نیســت». به گفته وی، داعش بــه جلب حمایت در میان گروه‌های قبیله‌ای و جذب جنگجویانی از دیگر گروه‌های شورشی ادامه می‌دهد.

دیلی تلگراف